

Enstitüsü	:	Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı	:	İletişim Tasarımı
Programı	:	İletişim Tasarımı
Tez Danışmanı	:	Prof. Dr. Simten Gündeş
Tez Türü ve Tarihi	:	Yükseklisans – Ağustos 2009

KISA ÖZET

Filmsel Anlatıda Hayvan Söylenleri: Harry Potter’da Zümrüdüanka

Mehmet Süha Sarıoğlu

Yaşamı boyunca insanoğlu, içinde bulunduğu ortamı hayvan ve bitkilerle paylaşmış, ister istemez bu değişik türdeki canlılarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişki içinde olmuştur. İnsana özgü olan bu özellik, onun geçirmiş olduğu evrim süresince hiç kaybolmamıştır.

Hayvanlar ise, insanoğlunun benimseyip geliştirdiği söylenlerinde bitkilerden çok daha etkin bir rol oynamış, kimi hayvanlar günümüzde çok sık karşılaştığımız türler olarak sıkça söylenlerde yer almış, kimi hayvanlar da masalsı kimliklerini hiç terk etmeden dünyanın belli başlı söylenlerinde, çeşitli inançlarda yerini inatla korumuştur.

Bu çalışmada “Zümrüdüanka” olarak adlandırılan efsanevi kuş merkezli bir öneme sahip olduğundan, bu bağlamda söz konusu söylensel kuşun yer aldığı “Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı” adlı filmin göstergebilimsel yöntemle çözümlemesi çalışmalarına geçmeden önce, başat söylenlerde çok sık yer almış olan hayvanlara ilişkin en önemli söylenlerden örnekler verilmiş, doğu ve batı uygarlıklarına ilişkin söylenlerde de sözü edilen Zümrüdüanka’nın tüm söylensel adları, adları ve ulaştığı anlamsal değerleri incelenmiştir.

Çalışmamızın bir anlamda hareket eksenini oluşturan Zümrüdüanka’nın adını da vermiş olduğu “Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı” filminin çözümleme çalışmaları için önce filmsel anlatı kavramı ve özellikleri ile filmsel anlatı kodları üzerinde durulmuştur. Filmin ele alınan çözümleme çalışmalarında üç büyük kuramcı: Algirdas Julien Greimas, Vladimir Propp ve Charles Sanders Peirce’in göstergebilimsel yöntemleri uygulanmıştır.

Çalışmamızın ulaştığı bir takım veriler vardır:

Söylensel hayvanların incelemelerinden sonra varılan sonuçlar aktarılırken Peirce’çi yöntemde anılan “Üçüncüllük” ilkesine göre hareket edilmiştir.

Özellikle, Propp’çu yaklaşımla yapılan incelemede filmin çağdaş bir masal olduğu ortaya konmuş, masalın biçimbilimine ilişkin 31 işlevin tamamına yakın bir bölümünün anlatı izlencesinde gözlenebilir olduğu ortaya çıkmıştır.

Greimas’çı yaklaşımla, Propp’çu yaklaşımın birbirine yakın temeller içinde olduğu gerçeği vurgulanarak, “Zümrüdüanka” adlı efsanevi kuşun büyük anlamsal alanı içinde “Ölüm” ve “Doğum” olarak adlandırılan iki büyük olgunun var olduğunu ve bu olguların “Yaşam” adlı süreç içinde tekrarlanmakta olduğu ortaya konmuştur. Bu, bir anlamda kendi küllerinden var olan, “Yeniden Doğuş” u simgeleyen Zümrüdüanka Kuşu’nun ta kendisidir.

Anahtar Sözcükler : Zümrüdüanka, Hayvan Söylenleri, Sihir, Büyü, Film Kimliği, Filmsel Anlatı, Anlatı Kodları, Filmsel Olgu, Göstergebilim Yöntemleri, A. J. Greimas, C. S. Pierce, V. Propp.

Bilim Dalı Sayısal Kodu:

University : İstanbul Kültür University
Institute : Social Sciences
Department : Communication Design
Programme : Communication Design
Supervisor : Prof. Dr. Simten Gündeş
Degree Awarded and Date : MA – August 2009

ABSTRACT

Animal Myths in Narrative movie

Phoenix in Harry Potter

Mehmet Süha Sarıoğlu

Human beings have shared the environment they live in with the other means of livings such as animals and plants. They have been in relationship with these various types of living beings either directly or indirectly willingly or unwillingly their life long. This humanly characteristics has never disappeared in this evolution process of the human being.

Animals, in myths composed by humans have taken a more effective role than plants. Some animals have often taken place in these myths as commonly seen types and some animals have hold their own place obstinately in outstanding beliefs of the world without losing their fictional identities.

In this work, as the legendary bird ‘Phoenix’ has a centripetal importance, without taking a step into the semiotic analysis of the ‘Harry Potter and the Phoenix Companion’; the most important examples have been given about the animals seen mostly in theses dominant myths and the names, pronouns and semantically values of the Phoenix have been analyzed.

The analysis of the Harry Potter and the Phoenix Companion which is named after the Phoenix that composes the movement axis of this work is based on the narrative film, properties and film narration codes. In this process of the narration, semiotic procedure of 3 well-known theorists such as Algirdas Julien Greimas, Vladimir Propp and Charles Sanders Peirce’s is used.

There are some results achieved while doing this study:

While transferring the results after the analysis, the tertiary principle of Peirce is followed.

Especially the analysis done according to the Propp approach, the film is put forth as a contemporary tale and while doing the narrative film, it is seen that, according to Propp’s 31 functions in the morphology of tales, almost all functions overlap.

It is highlighted that Propp and Greimas’ approach seem alike and that the semantic field of the legendary bird Phoenix and the concept ‘Death’ and ‘Birth’ reiterates in the process of ‘Life’. This, in a way, is the bird Phoenix itself which symbolizes the ‘Rebirth from its own ashes.’

Key words: Phoenix, Animal Myths, Magic, Film ID, Narrative Movie, Narrative Codes, Semiotic Methods, A.J. Greimas, C.S. Pierce, V. Propp.